

Utrikesdepartementet

UD2022/03888

Avgiftsskyldighet för den som
tillhandahåller tekniskt bistånd enligt
krigsmateriellagen

Innehåll

1	Promemorians huvudsakliga innehåll	3
2	Författningsförslag	4
3	Ärendet	7
4	Finansiering av verksamheten vid Inspektionen för strategiska produkter.....	8
4.1	Verksamheten vid Inspektionen för strategiska produkter	8
4.2	Avgifter för tillsyn eller tillståndsprövning enligt krigsmateriellagen och tillsyn enligt PDA-lagen.....	9
5	Avgiftsskyldigheten ska omfatta den som tillhandahåller tekniskt bistånd enligt krigsmateriellagen.....	11
5.1	Den som tillhandahåller tekniskt bistånd enligt krigsmateriellagen ska vara avgiftsskyldig.....	11
6	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	13
7	Konsekvenser av förslaget.....	14

1 Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian lämnas förslag till ändringar i förordningen (2008:889) om finansiering av verksamheten vid Inspektionen för strategiska produkter (finansieringsförordningen). Förslaget innebär att avgiftsskyldigheten utökas till att omfatta den som tillhandahåller tekniskt bistånd till någon i utlandet enligt lagen (1992:1300) om krigsmateriel (krigsmateriellagen).

Förordningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

2 Författningsförslag

Förslag till förordning om ändring i förordningen (2008:889) om finansiering av verksamheten vid Inspektionen för strategiska produkter

Härigenom föreskrivs att 6, 7, 9 och 20 §§ förordningen (2008:889) om finansiering av verksamheten vid Inspektionen för strategiska produkter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Inspektionen för strategiska produkter ska ta ut en årlig avgift av den som enligt lagen (1992:1300) om krigsmateriel har tillstånd att tillverka eller tillhandahålla krigsmateriel. De årliga avgifterna ska sammantaget motsvara de kostnader som inspektionen under året har haft för tillsyn eller tillståndsprövning enligt lagen om krigsmateriel eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Inspektionen för strategiska produkter ska ta ut en årlig avgift av den som enligt lagen (1992:1300) om krigsmateriel har tillstånd att tillverka eller tillhandahålla krigsmateriel *eller tillstånd att tillhandahålla tekniskt bistånd*. De årliga avgifterna ska sammantaget motsvara de kostnader som inspektionen under året har haft för tillsyn eller tillståndsprövning enligt lagen om krigsmateriel eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

7 §

Den som är avgiftsskyldig enligt 6 § ska årligen betala en avgift om det fakturerade värdet av tillverkarens eller tillhandahållarens sålda, upplåtna, förmedlade eller mot ersättning utbudna produkter som avses i lagen (1992:1300) om krigsmateriel under året överstiger 2 500 000 *kr*. Vid beräkningen av det fakturerade värdet får den avgiftsskyldige göra avdrag för värdet av inköpt krigsmateriel. Inspektionen för strategiska produkter bestämmer avgiften *efter ett för samtliga enligt denna paragraf avgiftsskyldiga lika förhållande* till det fakturerade värdet av produkterna. Avgiften får dock inte understiga det belopp som anges i 16 §.

Den som är avgiftsskyldig enligt 6 § ska årligen betala en avgift om det fakturerade värdet av tillverkarens eller tillhandahållarens sålda, upplåtna, förmedlade eller mot ersättning utbudna produkter *eller tekniska bistånd* som avses i lagen (1992:1300) om krigsmateriel under året överstiger 2 500 000 *keronor*. Vid beräkningen av det fakturerade värdet får den avgiftsskyldige göra avdrag för värdet av inköpt krigsmateriel. Inspektionen för strategiska produkter bestämmer avgiften *utifrån varje avgiftsskyldigs andel av det totala fakturerade värdet för samtliga som är avgiftsskyldiga enligt denna paragraf*. Avgiften får dock inte understiga det belopp som anges i 16 §.

9 §

Den som är avgiftsskyldig enligt 6 § ska årligen senast den 31 januari lämna en deklARATION till Inspektionen för strategiska produkter. Deklarationen ska avse verksamhet som har fakturerats under det föregående kalenderåret.

Deklarationen ska innehålla

1. den avgiftsskyldiges namn och adress, och
 2. uppgift om det fakturerade värdet av sålda, upplåtna, förmedlade eller mot ersättning utbudna produkter som avses i lagen (1992:1300) om krigsmateriel.
2. uppgift om
 - a) det fakturerade värdet av sålda, upplåtna, förmedlade eller mot ersättning utbudna produkter som avses i lagen (1992:1300) om krigsmateriel, *eller*

b) det fakturerade värdet av sålda, upplåtna, förmedlade eller mot ersättning utbudna tekniska bistånd som avses i lagen om krigsmateriel.

Deklarationer enligt första stycket ska lämnas på blankett som inspektionen tillhandahåller.

20 §

I 23 a § lagen (1992:1300) om krigsmateriel, 25 § lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd och 5 b § lagen (1994:118) om inspektioner enligt Förenta nationernas konvention om förbud mot kemiska vapen finns bestämmelser om överklagande *hos* allmän förvaltningsdomstol.

I 38 § lagen (1992:1300) om krigsmateriel, 25 § lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd och 5 b § lagen (1994:118) om inspektioner enligt Förenta nationernas konvention om förbud mot kemiska vapen finns bestämmelser om överklagande *till* allmän förvaltningsdomstol.

-
1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2023.
 2. Deklarationen som avses i 9 § i den nya lydelsen ska inte avse sådant tekniskt bistånd som fakturerats före ikraftträdandet.

3 Ärendet

Inspektionen för strategiska produkter (ISP) har föreslagit att den som tillhandahåller tekniskt bistånd till någon i utlandet enligt krigsmateriellagen ska omfattas av avgiftsskyldighet enligt finansieringsförordningen (UD2021/00153).

I promemorian lämnas förslag på ändringar i finansieringsförordningen med denna innebörd.

4 Finansiering av verksamheten vid Inspektionen för strategiska produkter

4.1 Verksamheten vid Inspektionen för strategiska produkter

ISP är förvaltningsmyndighet för ärenden och tillsyn enligt krigsmateriellagen och lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd (PDA-lagen), i det senare fallet om inte någon annan myndighet har denna uppgift. Vidare är ISP nationell myndighet med de uppgifter som följer av lagen (1994:118) om inspektioner enligt Förenta nationernas konvention om förbud mot kemiska vapen. Utöver detta har ISP även andra uppgifter.

Den största delen av ISP:s verksamhet är avgiftsfinansierad. Det innebär att ISP erhåller ett ramanslag för täckande av myndighetens förvaltningskostnader och att myndigheten därefter i sin tur tar ut avgifter av de som är avgiftsskyldiga. Dessa avgifter redovisas mot särskild inkomsttitel på statsbudgeten och disponeras inte av ISP.

Det nuvarande systemet för finansiering av ISP infördes 2009. Syftet var att vidga kretsen av avgiftsskyldiga och att få till stånd ett system där avgifternas storlek fördelades på ett mer proportionerligt sätt mellan de företag som berörs av ISP:s verksamhet, se propositionen Nytt avgiftssystem för finansiering av Inspektionen för strategiska produkter (prop. 2007/08:166 s. 20–21). Tidigare hade endast tillverkare av krigsmateriel eller produkter med dubbla användningsområden omfattats av avgiftsskyldigheten, vilket innebar att flera företag som stod under ISP:s tillsyn eller ansökte om tillstånd i fråga om sådan materiel eller sådana produkter inte var avgiftsskyldiga. Det medförde också att vissa företag betalade en

oproportionerligt stor andel av ISP:s kostnader. Vidare finansierades bland annat även ISP:s internationella verksamhet av dessa avgifter.

4.2 Avgifter för tillsyn eller tillståndsprövning enligt krigsmateriellagen och tillsyn enligt PDA-lagen

I krigsmateriellagen finns bestämmelser om bland annat tillverkning och tillhandahållande av krigsmateriel samt tillhandahållande av tekniskt bistånd. Krigsmateriel får inte tillverkas här i landet utan tillstånd (3 § krigsmateriellagen). Tillstånd krävs även för verksamhet som avser tillhandahållande av krigsmateriel, uppfinningar rörande krigsmateriel och metoder för framställning av sådan materiel samt verksamhet som avser tillhandahållande av tekniskt bistånd till någon i utlandet (4 § samma lag). Med tillhandahållande avses försäljning, upplåtelse, utbudande mot vederlag, lån, gåva eller förmedling.

Bestämmelser om kontroll av produkter med dubbla användningsområden finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/821 av den 20 maj 2021 om upprättande av en unionsordning för kontroll av export, förmedling, transitering och överföring av samt tekniskt bistånd för produkter med dubbla användningsområden (EU:s PDA-förordning) och PDA-lagen.

Den som har tillstånd enligt 3 eller 4 §§ krigsmateriellagen och den som tillverkar eller säljer produkter med dubbla användningsområden står under ISP:s tillsyn (18 § krigsmateriellagen och 15 § PDA-lagen). ISP får ta ut en avgift för tillsyn eller tillståndsprövning enligt krigsmateriellagen och för tillsyn enligt PDA-lagen (22 § krigsmateriellagen och 12 § PDA-lagen). Föreskrifter om sådana avgifter finns i finansieringsförordningen.

ISP ska ta ut en årlig avgift av den som enligt krigsmateriellagen har tillstånd att tillverka eller tillhandahålla krigsmateriel och av den som tillverkar eller säljer sådana produkter med dubbla användningsområden som omfattas av inspektionens tillsyn enligt PDA-lagen (6 och 10 §§ finansieringsförordningen). Avgifterna ska motsvara de kostnader som ISP haft för tillsyn eller tillståndsprövning enligt krigsmateriellagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen respektive tillsyn enligt EU:s PDA-förordning, PDA-lagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Den som är avgiftsskyldig ska årligen senast den 31 januari lämna en deklARATION till ISP över den verksamhet som har fakturerats under föregående år (9 och 13 §§ finansieringsförordningen). Om värdet av tillverkarens eller tillhandahållarens sålda, upplåttna, förmedlade eller mot ersättning utbudna produkter med avdrag för värdet av inköpt krigsmateriel, det vill säga det fakturerade värdet, överstiger 2 500 000 kronor bestämmer ISP avgiften efter ett för de avgiftsskyldiga lika förhållande till det fakturerade värdet (7 § samma förordning). Om värdet understiger 2 500 000 kronor ska den avgiftsskyldige betala en årlig avgift med 2 000 kronor (8 och 16 §§ samma förordning). Motsvarande bestämmelser finns för den som tillverkar eller säljer produkter med dubbla användningsområden.

5 Avgiftsskyldigheten ska omfatta den som tillhandahåller tekniskt bistånd enligt krigsmateriellagen

5.1 Den som tillhandahåller tekniskt bistånd enligt krigsmateriellagen ska vara avgiftsskyldig

Förslag: ISP ska ta ut en årlig avgift för sin tillsyn och tillståndsprövning av den som tillhandahåller tekniskt bistånd till någon i utlandet enligt krigsmateriellagen.

Skälen för förslaget: Verksamhet som avser tillhandahållande av tekniskt bistånd till någon i utlandet är tillståndspliktigt enligt 4 § krigsmateriellagen. Tekniskt bistånd definieras i ML22 i bilagan till förordningen (1992:1303) om krigsmateriel. Det rör till exempel teknik för underhåll eller installation av krigsmateriel. Tillståndskravet infördes 2012 som ett led i genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/43/EG av den 6 maj 2009 om förenkling av villkoren för överföring av försvarsrelaterade produkter inom gemenskapen samt rådets gemensamma ståndpunkt 2008/944/GUSP om fastställande av gemensamma regler för kontrollen av export av militär teknik och krigsmateriel, se propositionen Genomförande av direktiv om överföring av krigsmateriel (prop. 2010/11:112 s. 38–43). Den som har tillstånd att tillhandahålla tekniskt bistånd står under tillsyn av ISP. Enligt nuvarande regelverk har ISP dock inte möjlighet att ta ut någon avgift för denna tillsyn.

När finansieringsförordningen trädde i kraft var inte tillhandahållande av tekniskt bistånd tillståndspliktigt. I den utredning som låg till grund för 2012 års ändringar i krigsmateriellagen pekades på

behovet av ändringar i finansieringsförordningen för att renodlade tjänsteföretag ska åläggas att bidra till ISP:s finansiering, men då detta ansågs ligga utanför utredningsuppdraget lämnades inga sådana förslag, se promemorian Genomförande av direktiv om överföring av krigsmateriel inom EU, m.m. (Ds 2010:29 s. 138).

I promemorian Förstärkt kontroll av produkter med dubbla användningsområden (Ds 2021:32), som innehåller förslag på författningsändringar med anledning av antagandet av EU:s PDA-förordning, föreslås att ISP ska ta ut en avgift av den som tillhandahåller tekniskt bistånd för produkter med dubbla användningsområden (se promemorians förslag till ändringar i fråga om 10 och 11 §§ finansieringsförordningen).

Som anges ovan var syftet med införandet av det nya avgiftssystemet för finansiering av ISP:s verksamhet att på ett proportionerligt sätt fördela kostnaderna mellan de företag som berörs av verksamheten. Av samma skäl och för att uppnå en mer rättvis fördelning bör det införas en avgiftsskyldighet även för den som har tillstånd att tillhandahålla tekniskt bistånd enligt 4 § krigsmaterielagen. Ett ytterligare skäl för en sådan ändring är att ISP:s tillsynsverksamhet för krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden bör vara så likvärdiga som möjligt. Eftersom det redan idag tas ut avgift för den som säljer teknik som utgör produkter med dubbla användningsområden och att det även i Ds 2021:32 föreslås att den som tillhandahåller tekniskt bistånd för produkter med dubbla användningsområden ska omfattas av avgiftsskyldigheten bör motsvarande gälla för den som tillhandahåller tekniskt bistånd enligt krigsmaterielagen. Finansieringsförordningen bör därför ändras i enlighet med detta.

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Ändringarna i finansieringsförordningen ska träda i kraft den 1 augusti 2022.

Deklarationsskyldigheten för tillhandahållare av tekniskt bistånd ska inte omfatta sådant tekniskt bistånd som fakturerats före ikraftträdandet.

Skälen för förslaget: De avgifter som ska betalas för verksamheten vid ISP när det gäller tillsyn och tillståndsprövning enligt krigsmateriellagen bestäms utifrån det fakturerade värdet för varje avgiftsskyldig för det kalenderår som avgiften avser (7 och 9 §§ finansieringsförordningen). Ändringarna i finansieringsförordningen bör därför träda i kraft vid nästkommande årsskifte, det vill säga den 1 januari 2023.

Deklarationsskyldigheten ska inte omfatta sådant tekniskt bistånd som fakturerats före ikraftträdandet. Det finns därför behov av en bestämmelse med denna innebörd.

7 Konsekvenser av förslaget

Bedömning: Förslaget medför begränsade konsekvenser för företagen.

Den totala avgift som ISP tar ut för tillsyn och tillståndsprovning enligt krigsmateriellagen kommer inte att påverkas.

Skälen för bedömningen: Förslaget innebär att även företag som tillhandahåller tekniskt bistånd enligt krigsmateriellagen utan att i övrigt bedriva tillståndspliktig verksamhet enligt den lagen kommer att bli avgiftsskyldiga. För närvarande är det ett fåtal företag som endast innehar tillstånd för tillhandahållande av tekniskt bistånd. Enligt en preliminär bedömning skulle dessa företag sannolikt avgiftsbeläggas med ett fast belopp om 2 000 kronor.

Den totala summan som ISP tar ut i avgift från företagen för tillsyn och tillståndsprovning enligt krigsmateriellagen kommer inte att ändras. Förslaget kommer dock att innebära en omfördelning, så att sådana företag som utöver annan tillståndspliktig verksamhet även tillhandahåller tekniskt bistånd kommer att få betala mer jämfört med tidigare. I motsvarande mån kommer andra avgiftsskyldiga företag, som inte tillhandahåller tekniskt bistånd, att få betala mindre. Under 2020 tog ISP ut avgifter för tillsyn och tillståndsprovning av krigsmateriel till ett belopp av ungefär 20 miljoner kronor. För närvarande uppgår värdet av exporterat tekniskt bistånd till ungefär en miljard kronor per år. Samtidigt utgör det årliga värdet av deklarerat och levererat krigsmateriel ungefär 21 miljarder kronor. Även om siffrorna inte är helt jämförbara indikerar de att tekniskt bistånd kommer att utgöra en mindre del av det fakturerade värdet.